

ALLAH'IN SEVDİĞİ ŞEYLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ اللَّهَ تَعَلَى لَا يَقْبَلُ لِصَاحِبٍ بِدْعَةَ صَوْمًا وَلَا
صَلَاةً وَلَا صَدَقَةً وَلَا حَجًّا وَلَا عُمْرَةً وَلَا
جِهَادًا وَلَا صَرْفًا وَلَا عَدْلًا حَتَّى يَخْرُجَ
مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا تَخْرُجُ الشَّعْرَةُ مِنَ الْعَجِينِ

(هـ. عن حذيفة)

RE. 92/1 (*İnna'llâhe teâlâ lâ yakbelü li-sâhibi bid'atin savmen ve lâ salâten, ve lâ sadakaten, ve lâ haccen, ve lâ umreten, ve lâ cihâden, ve lâ sarfen, ve lâ adlen; hattâ yahruce mine'l-islâmi kemâ tahruce'ş-şa'ratü mine'l-acîni.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

a. Bid'at Sahibi Olmanın Zararı

İbn-i Mâce Huzeyfe RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِنَّ اللَّهَ تَعَلَى لَا يَقْبَلُ لِصَاحِبٍ بِدْعَةٍ صَوْمًا وَلَا
صَلَاةً وَلَا صَدَقَةً وَلَا حَجًّا وَلَا عُمْرَةً وَلَا
جِهَادًا وَلَا صَرْفًا وَلَا عَدْلًا حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ
الْإِسْلَامِ كَمَا تَخْرُجُ الشَّعْرَةُ مِنَ الْعَجِينِ

(هـ . عن حذيفة)

---

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.56, no:48; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVI, s.374, no:5583; Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.221, no:1115; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVII, s.138, no:6984; RE. 489/11.

RE. 92/1 (*İnna'llàhe teâlâ lâ yakbelü li-sâhibi bid'atin savmen ve lâ salâten, ve lâ sadakaten, ve lâ haccen, ve lâ umreten, ve lâ cihâden, ve lâ sarfen, ve lâ adlen; hattâ yahruce mine'l-islâmi kemâ tahruce'ş-şa'ratü mine'l-acîni.*)

(*İnna'llàhe teâlâ*) “Yüce Allah, (*lâ yakbelü li-sâhibi bid'atin*) bid'at sahibi bir insandan kabul etmez. Bid'at sahibi olan bir insandan şunları kabul etmez: (*Savmen*) Bir oruç kabul etmez. Tuttuğu orucu kabul etmez. (*Ve lâ salâten*) Bir namaz kabul etmez. Kıldıdığı namazı kabul etmez. (*Ve lâ sadakaten*) Zekât veya serbest bağış tarzındaki sadakasını kabul etmez. (*Ve lâ haccen*) Haccını da kabul etmez. Bir hac da kabul etmez. (*Ve lâ umreten*) Umresini de kabul etmez. (*Ve lâ cihâden*) Cihadını da kabul etmez. Düşmanla gidip savaşmasını da kabul etmez. (*Ve lâ sarfen, ve lâ adlen*) Farzını, nafilisini, hiçbir şeyini kabul etmez.”

(*Hattâ yahruce mine'l-islâmi*) “Nihayet o bid'at sahibi böyle hiçbir şeyi kabul olmaya olmaya, İslâm'dan çıkar gider. (*Kemâ tahruce'ş-şa'ratü mine'l-acîni*) Hamurun içinde görülmüş kılın çekilip çıktığı gibi, o da İslâm'ın içinden çekilip çıkartılır, atılır gider. Müslümanlıkla ilgisi kalmaz.”

Bugünkü ders, bu hadis-i şerif çok mühim bir derstir İslâm'da... Bu *bid'at* denilen şeyler, Peygamber SAS'in zaman-ı saadetlerinden sonra dinde hâdis olan hareketler, ahvaller.

Çünkü din tekemmül etmiştir. Tekemmül ettikten sonra ne ziyadeyi, ne noksanı kabul eder. Binâen aleyh dine yapılan ekler, mesela üç kere yıkayacağına dört kere yıkamak, üç kılacağına dört kılmak nasıl olacak bir şey değilse, bu bid'atların envayı pek çok. Bunları teker teker saymaya imkân olmaz.

Fakat şöyle bir kaide koymuşlar ki, bu bid'atlar, ilaveler küfrü mucip oluyorsa, küfrü mucip olacak bid'atlar, bu bid'atların sahiplerinin yaptıkları ibadetlerin hiçbirisi kabul olmaz.

Şimdi bid'at deyince bakınız camimizdeki minareler, altımıza yaydığımız halılar, caminin ziynetleri, döşemeleri, hatta kendimizde bile olan hareketler de birer bid'attır. Fakat bu bid'atlar *bid'at-ı hasene* ve *bid'at-ı seyyie* diye ikiye bölünmüştür.

Bid'at-ı hasene ki, zamanına göre lüzumu kanaat getirilmiş. Şimdi halı olmasa camide, camiye kimse gelip oturmaz. E sesler de etrafta uzun yerlere kadar duyulsun diye minarelerde ihtiyaç görülmüş bunlar da yapılmış. Birer bid'attır ama küfrü mucip değildir.

Meselâ, biz bu sefer Bağdat'a gittiğimiz vakitte, Necef'te Hz. Ali KV. de ziyaret edelim dedik de bizi herif sokmadı içeri. Niçin? Ayağımızdaki mesti kabul etmiyor.

Mest, bir sünnettir ki meşrudur. Yetmiş sahabenin tevatürüyle meydana gelen bir sünnettir. Bu sünneti kabul etmemek küfr-ü mucibdir. Sünneti kabul etmemek küfrü mucib olduğundan dolayı onların bu gibi hareketleri bid'attır.

Meselâ, öldükten sonra dirilmeye inanmaz bazıları... Bu da bid'at-ı seyyiedir ve buna mümâsil. Meselâ Vahhabilerin Peygamber SAS'in şefaatinin kabul etmemeleri, hayatına mahsustur demeleri, bunlar küfre götüren bid'atlardır. Bunların yaptıkları güzel amellere hiç kıymet verilmez, ehemmiyeti yoktur. Çünkü, bid'at sahibinin ibadetleri kabul olmaz. Sayıyor, savm oruç, salat namaz, sadaka sadaka, hac bildiğimiz, umre bildiğimiz, cihad bildiğimiz... Farz olsun, nafîle olsun ibadetleri makbul olmaz. Çünkü şeriatın çizdiği hududun dışına çıkmıştır.

Bununla beraber onlar o kadar ileriye giderler ki, İslâm'ın dininden de çıkarlar. Hamurun içindeki kılı çektiğiniz vakitte nasıl hiç habersiz çıkar ve bir şey bulaşmadan çıkar. İşte bunun gibi İslâm'dan uzak kalmışlardır onlar, çıkmışlardır, haberleri de yoktur yani...

Adlarını koyarlar İslâm adı, biz de müslümanız derler. Fakat Müslümanlıktan çoktan çıkmışlardır onlar. Müslümanlık çıkarmıştır yani onları. Onlar çıkmak istemezler fakat Müslümanlık onları atmıştır dışarıya...

Onun için Allah kusurlarımızı affetsin...

Bid'at çok kötü bir şeydir. Onun için Hazret-i Ali KV diyor ki. Daha 25, 28, 30 sene arasındaki zamanda...

“—Peygamber SAS'in zamanında gördüğüm insanlardaki ibadete, dine gayreti bugün göremiyorum.” diyor.

Onlar ibadetlerine o kadar meraklıydılar ki, dinlerine o kadar haris idiler ki demek, biraz sonra gevşeme başlamış. Hz.Ömer RA Sûre-i Tekvîr'i okuyormuş kendisi.

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ

(التكوير: ١٠)

(*Ve ize's-suhûfu nüşiret*) [Amel defterleri açıldığı zaman...]

(Tekvîr, 10) âyet-i kerîmesine geldiği vakitte.

Mâlum ya bir gün kıyamet kopacak, kıyamette herkesin kitabı önüne konacak; (*İkra' kitâbek*) Oku kitabını!" diyecekler. Bu sahifeler, kitaplar böyle herkesin önüne açıldığı, yayıldığı vakitte, akla karanın meydana çıktığı vakitte...

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

(الطارق: ٩)

(*Yevme tüble's-serâiru*) [Gizli şeylerin açıklanacağı gün...] (Târık, 86/9) O sırlar, içteki şeyler meydana çıktığı gün, o gün herkes saklanacak yer arayacak.

Hz. Ömer, "Ne olacak halim?" diyerekten öyle bağırmış, feryat etmiş ve nihayet bayılıp düşmüş.

Hz Ömer'i düşünün, bir de bizi düşünün. O, o günün dehşetinden o âyet-i celilenin tesirine kendisini kaptırarak bayılmış, günlerce ayılamamış. "Nedir, hastalığın?" diyerekten ziyaretine gitmişler.

Hastalığı Allah'a olan korkusunun ifrat derecesine varışı. Biz bugün ne günahları işliyoruz da hiç umurumuzda bile değil. Biz günahları işliyoruz, o günahı işlememiş. Âyet-i celilenin manâsındaki derinliğe vukufundan dolayı, "Ne olacak halimiz o günde?" diyerekten bayılmış.

Çok aziz muhterem kardeşler!

Allah hepimizin imanını muhafaza etsin...

Bugün müslüman olarak yaşıyoruz ama itibar hep sonadır derler; hatimeyedir. Hatimede bakalım müslüman olarak göçecek miyiz, göçemeyecek miyiz? Buna karşı elimizde bir senedimiz yok... Çünkü önümüzde birçok hadiseler apaçık duruyor ki, birçok müslümanlar zaman itibariyle dinlerini kaybediyorlar, hatta dinsizin yapmadığını yapıyor. Dinsizin yapamayacağını dünkü müslümana bakıyorsun bugün yapıyor. İnsan da buna şaşırıyor;

"—Yahu ne kadar müslümandı, anası babası müslümandı, hocaydı hacıydı." filan ama bugün bakıyorsun ki büsbütün tersine dönmüş.

Binâen aleyh, Allah cümlemizin kalplerini muhafaza etsin de, böyle terse dönmekten muhafaza buyursun...

Bunun sebebi korkusuzluktur. Allah-u Celle ve A'lâ'dan hakiki korkular insanda olmazsa, insan envai çeşit fenalıkları yapmaktan çekinmez. Günah-ı kebair belki işlemez ama günahı sagîreleri işlemekte de beis görmez. Allah Gafur'dur der.

“—İşte hocalar da diyor ya, abdesti alındıkça günahlar dökülür, namaz kılındıkça günahlar dökülür, işte zikirler yapıldıkça, sadakalar da karşılar filan. Allah kerimdir.” diyor, gidiyor.

Fakat bilmiyor ki bir evi bir kıvılcım yakıyor. Bir koca ateş değil, ufak bir kıvılcım bakarsın ki koca bir evin yanmasına sebep olur. Allah esirgeye mahallenin yanmasına sebep olur.

Onun için bid’atlardan son derece kaçınmamız şarttır. Bunun için de bilgi lazım. Bu bilgiyi bilmek lazım. Bilgi de kâr etmez. Bugün sakal salmamanın kerahat olduğunu bilmeyen yoktur. Bilir herkes, sakal salmamak kerahattır. Fakat yapmak meselesine gelince yapamaz. Kimisinin işi manidir, kimisinin gönlü manidir.

Ha şimdi burada iş dolanır nefse. Onun için insanlarda nefis tekemmül etmedikçe, yani kâmil bir insan olmadıkça bu insanın hareketleri bütün zarardadır.

Şimdi yine muhabbet maksadımız. Bir sigaradır, bir zararı yok diyor, bir kişi içiyor. Fakat memleketi hesap et. Bugün beş milyon insan eğer sigara içiyorsa, beş milyon lira bir günde uçuyor havaya. Sen memlekette kalkınma arıyorsun, bak bir günde beş milyon lira kaçıyor havaya...

Ama diyeceksin ki: İnsan kazanıyor.

Bir insanın günde kazandığı beş milyon lira mıdır acaba? Yananla kazancı karşılaştırmak lazım. Yanan mı çok kazanılan mı çok?

E bu 10 günde 50 milyon, 100 günde 500 milyon, 200 günde milyar lira ediyor. Bir senede bir buçuk milyar, iki milyara yaklaşıyor. Bunun tabii daha ilaveli masrafları da var. İşte iki milyar bir senede tasarruf edecek; hem günahlardan, bid'atlardan kaçınmış olacak.

Bu da amelî bir bid'attır, Onun için, Allah cümlemizi affetsin...

b. Allah Uyumaz

Müslim ve İbn-i Mâce, Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنَامُ وَلَا يَنبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ يَخْفِضُ
الْقِسْطَ وَيَرْفَعُهُ يُرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ
عَمَلِ النَّهَارِ وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ اللَّيْلِ
حِجَابُهُ النُّورُ لَوْ كَشَفَهُ لَأُحْرَقَتْ سُبْحَاتُ
وَجْهِهِ مَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ

(م.ه. عن أبي موسى)

---

² Müslim, *Sahîh*, c.I, s.419, no:263; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.227, no:191; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV s.405, no:19649; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.499, no:266; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.128, no:382; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.196, no:7262; Cürcânî, *Târih-i Cürçan*, c.I, s.130, no:133; Taberânî, *Mu'cemü'l- Evsat*, c.VI, s.139, no:6025; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.I, s.181, no:674; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

RE. 92/2 (*Inna'llàhe lâ yenâmü, ve lâ yenbağî lehû en yenâme, yahfidu'l-kısta ve yerfeuhû, yerfeu ileyhi amelü'l-leyli, kable ameli'n-nehâr; ve amelü'n-nehâri kable ameli'l-leyli; hicâbühü'n-nûru, lev keşefehû leahrakat sübühâtü vechihî, me'ntehâ ileyhi basaruhû min halkıhî.*)

Şimdi bizi ikaz ediyor Efendimiz. Bizim Âyete'l-Kürsî'miz var. Her müslüman bilir onu, her namazın arkasından da günde beş defa okunur. Cenâb-ı Hak için burada uyku diyor, orada *sinetün* diyor. Yani ufak bir gaflet insana ârız olur ya, öyle ufak bir gafletin de Cenâb-ı Hak için ârız olmasına imkân yoktur. Onun için beşere ârız olan bu gibi şeyler Allah için imkânı yoktur. Onun için buyuruyor ki:

(*Inna'llàhe lâ yenâmü*) “Allah-u Celle ve A'lâ kat'iiyen uyumaz, (*ve lâ yenbağî lehû en yenâme*) ve uyumak ona lâıyk değildir. Onun için uyku mevzubahis değildir. (*Yahfidu'l-kısta ve yerfeuhû*) O, adaleti ile alçaltmak istediğini alçaltır, yükseltmek istediğini de yükseltir.”

Nefs-i emmâreye müptela olan, nefislerini tekemmül ettiremeyen insanlar daima sükût [düşme] halindedir. Karun sükût halinde ya bugün; o Karun'un sükûtu gibi, insanlar da daima sükut halindedir, iniyor aşağıya... Farz edin ki semânın bilmem kaçınıcı katından aşağıya kadar böyle ine ine gidiyor.

Niçin? Tekemmül edememiş, ahlâkını tasfiye edip düzeltememiş. İnsanlıkta kemal-i insaniyeyi ele geçirememiş. Onun için o daima

düşmektedir. Önünde büyük tehlike var yani. Düşen insan tehlikededir. Yukarıdan tayyareden bir insan düşse, tehlikededir. Yüzde, binde bir ancak kurtulma imkânları oluyor.

Bazı kavmi de yükseltir. Ne gibi? Ahlâkan tekemmül etmiş, insaniyeten tekemmül etmiş, iyi bir insan olmuş. Bu insan da daima yükselir. Ne gibi? Peygamber SAS'ın Mi'racı gibi. Onun Mi'racına benzer müteaddit miraçlar kendisinde hâsıl olur. Yani daima Allah tarafından takviye olunur.

(Yerfeu ileyhi amelü'l-leyli, kable ameli'n-nehâr) “Kulun gece amelleri, gündüz amelini başlamadan önce; *(ve amelü'n-nehâri kable ameli'l-leyli)* ve gündüz ameli de gece amelinden önce Allah'a yükseltilir.”

Bütün amellerimiz, her gün işliyoruz ya. Bu işlediğimiz ameller bunlar itikada taalluk eden şeyler, çok mühimdir. Her günkü işlediğimiz ameller akşam olmadan evvel Cenâb-ı Hak'a arz olunur.”

İşte kulunun yaptığı hareket, işte amel. Her gün arz olunuyor. Gece amelleri gündüz olmadan, gündüz amelleri de gece olmadan Cenâb-ı Hak k'a arz olunuyor.

(Hicâbühü'n-nûru) “Allah'ın hicabı nurdur. *(Lev keşefehû leahrakat sübühâtü vechihî)* Hicabını açsa idi, nazarının her erdiği, yanardı. *(Me'ntehâ ileyhi basaruhû min halkihî)*

Mahlûkunun hiçbirinin görüşü ona ulaşamaz.”
Cenâb-ı Hak bize kendini göstermiyor. “Beni âsârımla bilin!” diyor. Bakıyorsunuz bu kâinata,

bütün eşya Allah-u Teâlâ'yı haber veriyor. Ve bütün eşya birliğini haber veriyor.

Dün bir gâvur geldi bize, Rum gâvuruymuş. Bir vasıtayla gelmiş;

“—Allah birdir.” diyor.

“—E kitabınızda üçtür diyorsunuz ya?” dedim.

“—Yok, Allah birdir.” diyor.

Hem şu tabiri yaptı. Şimdi bu ev dünyadır. Allah da buradan bu dünyaya böyle bakıyor dedi. Şu tabirle, herkesi burada görüyor, bakalım kullarım ne yapıyor diyerekten. Kullarım ne yapıyor diyerekten Allah-u Teâlâ gözüyle gözlüyor mahlûklarını diyor gâvur itikadında bile. Gâvur itikadında, kullarını Cenâb-ı Hak tarassut ediyor, gözlüyor, bakalım neler yapıyorlar diyerek diyor.

Allah bize de uyanıklar versin...

Yani bizim dinimizdeki esaslarda, daima kullar Cenâb-ı Hakk'ın da murakabesi altındadır. Cenâb-ı Hakk'ın murakabesi altındadır. Gözünden Cenâb-ı Hak bir an kulunu ayırmıyor.

Kulunu bir an ayırmıyor. Onun için büyükler edebe çok riayet etmişler. Huzur-u ilahide olduklarını unutmamışlar. Onun karşısında öyle bacak uzatmak, münasebetsiz hareketler yapmayı kendilerine yedirememişler. Senelerce uyumayanlar olmuş.

Meselâ Dâvud-u Tâî Hazretleri, bir gece teheccüde kalkmamış; “Sen misin kalkmayan!” diyerekten bir sene uykuyu kendisine haram etmiş.

Binâen aleyh Cenâb-ı Hak kendisini böyle perdelemiştir. Eğer açsa da biz onu bu dünya gözüyle görmek istesek; bütün mahlûkat bir anda yanar.

Şimdi güneşi aşağıya verse, o aşağıdaki ziyasının, hararetinin altında insan yaşayamaz. Böylece hararet kim bilir kaçaya yükselir, yaşayamaz, ölür. Güneş de Allah'ın mahlûklarından bir mahlûktur. Ona verilen kudretinden bir eser. Binâen aleyh onun kendisi böyle bir gösteriyor ki kendisini bize, hiç kimse dayanamaz.

Onun için ahiretteki göz başka, dünyadaki göz başka... Ahirette gösterecek ama bu gözlerle değil. Onu görebilmek istidâdı olan göz verecek o zaman...

c. Şaka da Olsa Yalan Söylemeyin!

İbn-i Asâkir, Hz. Aişe RA'dan; Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِنَّ اللَّهَ لَا يُؤَاخِذُ الْمَزَّاحَ الصَّادِقَ فِي مِزَاحِهِ

(كر. عن عائشة، وقال: إسناده منقطع؛ الديلمي عن أنس)

RE. 92/3 (*Inna'llàhe lâ yûâhizü'l-mezzâha's-sâdika fî mizâhihî.*)

³ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.37; Hz. Aişe RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.166, no:616; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.649, no:8326; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.121, no:6952.

(*Inna'llàhe lâ yüâhizü'l-mezzâha's-sâdika*)
“Cenâb-ı Hak doğru doğru konuşan lâtifeciyi muahaze etmez; (*fî mizâhihi*) şaka yaptığı zaman...”

Yâni şaka yalan olmayacak doğru olacak. Ne gibi mesela? Peygamber SAS bir yaşlı, ihtiyar kadına:

“—Koca karılar cennete giremeyecek.” dedi.

Latife olarak dedi. Kadın bundan çok üzüldü. O zaman dedi ki:

“—İhtiyar olarak girmeyecek. Herkes 33 yaşında genç olacak o zaman...”

Seviniverdi tabii.

İnsan şakayı yaparken, sözü ona göre hesaplamalı. Yapmamak daha evlâdır. Buna dikkat edeceksiniz.

ç. Allah Kalplerinize ve Amellerinize Bakar

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İbn-i Mâce Ebû Hüreyre'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ
وَلَا كِنٍ إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ

(م. ۰۰. حم. عن أبي هريرة)

RE. 92/4 (*Inna'llàhe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve emvâliküm, velâkin innemâ yenzuru ilâ kulûbiküm ve a'mâliküm.*)

(*Inna'llàhe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve emvâliküm*) “Allah sizin boyunuzun posunuzun güzelliğine, endâmınızın mütenâsib olmasına, elbisenize bakmaz; paranıza bakmaz, maddî mevkiinizin, makamınızın yüksek olmasına bakmaz. (*Velâkin innemâ yenzuru ilâ kulûbiküm ve a'mâliküm*) Lâkin gönüllerinize ve amellerinize bakar.”

Cenâb-ı Hakk'ın kullarına olan nazarı, tecellisi onların zâhiri hallerine değildir. Boyumuz var, posumuz var, güzelliğimiz var, zenginliğimiz var... Herkesin bir çeşit hareketi var. Bunların hiçbirisine Cenâb-ı Hak iltifat etmez. Zengin ol, güzel ol, kuvvetli ol, ne olursan ol... Ancak kalplerinize ve yaptığınız işlere bakar Allah...

Hayırlı bir iş midir yaptığınız, gönlünde Allah duruyor mu, durmuyor mu? Ne ile meşgulsün?

---

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.427, no:4651; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.173, no:4133; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.284, no:7814; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.120, no:394; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.328, no:10477; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.272; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.369, no:379; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.140, no:264; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.166, no:614; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.70, no:69; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.326; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müteferrik*, c.III, s.217, no:1352; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.98; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.540, no:1544; Yahyâ ibn-i Ebî Küseyr Rh.A'ten.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.193; Ebû Ümâme RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.23, no:5262; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VIII, s.143, no:6995; RE. 92/4.

Gönül nazargah-ı ilahîdir. Bu nazargah-ı ilahî olan gönlünde dünya mı var, Allah mı var? Dünya varsa, ne yazık! Çünkü dünya ile Allah bir arada olmaz.

Dünya Allah-u Teâlâ'nın sevmediği, ama bizi buraya imtihan için yolladığı bir ülke işte... Ama hiç de sevmez Cenâb-ı Hak dünyayı... Onun için günahların en başı dünyayı sevmedir. Dünya sevgisi mıknatıs gibi yani bütün günahları arkasına takar. Mıknatıs gibi, bütün günahlara çeker çeker götürür.

Şimdi bak bugün Dögol geldi.⁵ Tabi Dögol'un karşısına herkes çıkacak merasimi icabı... Kimisi işte bahalı esvabı ile çıkacak, kimisi bilmem nasıl çıkacak. Beyi razı değil, hanım ister falan. Ama dünya sevgisi bilmeceburiye sevk edecek oraya onu... Allah kusurumuzu affetsin...

Onun için Cenâb-ı Hak amellere bakar. Bu kulum bakayım meyli ne tarafa? Dünya tarafında mı ağırlık, yoksa âhiret tarafında, Allah tarafında mı?

Onun için büyüklerimiz, kalbin Allah'tan ayrılmamasına dair çok güzel kaideler, usüller koymuşlar. İnsan o kaideler ve o usüller dairesinde çalışırsa, o zaman dünyaya iltifatı azalır. Çünkü İmam-ı Ali'nin dediği gibi dinsiz dünyanın kıymeti yok. Dünyanın kıymeti ancak dini iledir. Dini varsa o işlerde insan hizmetler eder, kendisinden faydalar olur. Eğer dini yoksa ne yazık o âleme...

---

⁵ General de Gaulle (1890-1970), Fransız asker ve siyasetçi. 25 Ekim 1968'de Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulundu.

d. Allah Sizin Kalplerinize Bakar

Bunu daha açık bir suretle ikinci bir hadiste bildiriyor. Taberânî, Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَامِكُمْ وَلَا إِلَى أَحْسَابِكُمْ
وَلَا إِلَى أَمْوَالِكُمْ وَلَا كَيْفَ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ
فَمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ صَالِحٌ تَحَنَّنَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَإِنَّمَا أَنْتُمْ بَنُو آدَمَ وَأَحَبُّكُمْ إِلَيَّ أَتَقَاكُمْ

(طب . عن أبي مالك الأشعري)

RE. 92/5 *Inna'llâhe lâ yenzuru ilâ ecsâmiküm. ve lâ ilâ ahsâbiküm, ve lâ ilâ emvâliküm, ve lâkin yenzuru ilâ kulûbiküm; femen kâne lehû kalbün sâlihun, tehannene'llâhu aleyhi, ve innemâ entüm benû âdeme, ve ehabbüküm ileyye etkâküm.)*

(*Inna'llâhe lâ yenzuru ilâ ecsâmiküm*) “Allah sizin cisimlerinize bakmaz.” *Ecsâm*, cisimler demek. *Suver*'i belki herkes bilmez ama *ecsâm*'ı herkes bilir.

---

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.297, no:3456; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.448, no:1678; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.400, no:17717; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.VIII, s.142, no:6993.

(*Ve lâ ilâ ahsâbiküm*) “Allah sizin soyunuza, sopunuza bakmaz!” *Ahsâb*, haseb neseb.

“–Ben filan şeyhülislamın oğluyum!”

“–Ben de falan Paşa’nın oğluyum!”

“–Ben de filan milyarderin oğluyum!”

Biraz da insanlar kendilerine unvanlar takarlar ya... Bunların hiçbirisinin kıymeti yok.

(*Ve lâ ilâ emvâliküm*) “Mallarınızın çokluğuna da şuna da buna da hiç bakmaz Allah.” Hiç ehemmiyeti yok... Çünkü onlar bakılacak şey değil.

(*Velâkin yenzuru ilâ kulûbiküm*). “Allahu Celle ve A’lâ sizin kalplerinize bakar.” Kalp merkezdir çünkü. Merkezin hareketine bağlıdır vücut. Merkez bozuk olursa, o vücuttaki hareketler tamamıyla bozuktur. Merkez güzel olursa, tabiatıyla diğer âzâ da ona uyduracaktır kendisini.

(*Femen kâne lehû kalbün sâlihun*) “Kimin bir kalbi var ki sâlihtir...” Kalb-i sâlih; temiz, işe yarar bir kalp.

“–Bu süt içilmeye sâlihtir.”

“–Bu et yenmeye sâlihtir.”

“–Bu ekmek yenmeye sâlihtir,” derler, lâyıktır yani.”

O kalbin sahibi, (*Tehannene’llâhu aleyhi*) “Allahu Celle ve A’lâ’nın merhametine, atıfetine, ihsanına lâyıktır; ona Cenâb-ı Hak verdikçe verir.”

(*Ve innemâ entüm benû âdeme*) “Sizin hepiniz Âdem oğlusunuz.” Hepimiz Hz. Âdem’in evladıyız.

(*Ve ehabbeküm ileyye etkäküm*). “Sizin, bu Âdem oğullarının içinden bana en sevgili olanlarız, Allah’tan en çok korkanlarızdır.”

Allah’tan korku nisbet dahilinde tabi. Kimin korkusu fazlaysa Allah-u Teâlâ’nın sevgisi o kula daha fazladır. Binâen aleyh Allah korkusunu gönlüne sokabilen insan, namazını kaçırmaz, orucunu hiç kaçırmaz. Sadakasını hiç kaçırmaz. Dünyanın haram lokmalarına da iltifat etmez. Faize hiç yanaşmaz.

Geçen gün bir arkadaş gelmiş de, beş on parası varmış, “Bunu nerede saklayabilirim?” diye sordu. “Bankayı söyleme de, nereyi söylersen söyle!” diyor.

Bir arkadaşımız vardı Bursa’da, iflas etti, hapse de düştü, sonra çıktı. İşte yine işini biraz düzeltmeye başlayınca, bankacılardan biri gelmiş demiş ki;

“—Sana yine bir kredi açalım!”

“—Yok, benim süttten ağzım yandı, şimdi yoğurdu istemem!” demiş, kaçmış.

Faize bulaşmamalısın! Evet belki birçok işlerini kurtaranlar da vardır ama, Allah yasak etmiş mi bunu?

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ

(البقرة: ۱۸۸)

(*Ve lâ te'külû emvâleküm beyneküm bi'l-bâtılı*) “Haksız yere, aranızda oyunlar, dalavereler, dolaplar çevirerek, birbirlerinizin mallarını yemeyiniz!” (Bakara, 2/188) diyor mu Allah?

“—Diyor.”

E bunun ucunda cevahir de olsa, müslüman ona iltifat etmez.

e. Saçı Sakalı Siyaha Boyamanın Kötülüğü

İbn-i Sa'd, Àmir Rh.A'ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى مَنْ يَخْضِبُ بِالسَّوَادِ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ابن سعد عن عامر مرسلًا)

RE. 92/6 (*Inna'llàhe lâ yenzuru, ilâ men yahdibu bi's-sevâdi, yevme'l-kıyâmeti.*)

“Allahu Celle ve A'lâ, saçını, sakalını siyaha boyayanın, kıyamet günü yüzüne bakmaz!”

Şimdi insanlarda çeşitli adetler var. Bugün kadınlarımızda meselâ çeşitli saç modaları var. Erkeklerde de bir zamanda sakal, saç boyama âdeti varmış ki, daima kendisini genç gösterebilir. Siyaha boyuyor, ihtiyarlığını saklıyor yani. O yüzünden de bellidir onun, ama işte saklıyor adam...

⁷ İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.441; Àmir Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.671, no:17331; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.144, no:6999.

İşte Cenâb-ı Hak bu gibi sahtekârların yüzüne bakmayacak kıyamette... Çünkü, haramdır, günahtır.

f. Cömertliğin Mükâfâtı

Ebü'ş-Şeyh ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَأْمُرُ بِالْكَافِرِ السَّخِيِّ إِلَى
جَهَنَّمَ فَيَقُولُ لِمَالِكٍ خَازِنِ جَهَنَّمَ عَذِّبُهُ
وَخَفِّفْ عَنْهُ الْعَذَابِ عَلَى قَدْرِ سَخَائِهِ
الَّذِي كَانَ فِي دَارِ الدُّنْيَا

(أبو الشيخ في الثواب، والديلمي عن ابن عباس)

RE. 92/7 (*Inna'llàhe teâlâ ye'muru bi'l-kâfiri's-sahîyyi ilâ cehenneme, feyekùlu li-mâlikin hâzini cehenneme: Azzibhu ve haffif anhu'l-azâbi alâ kadri sehâihi'llezî kâne fî dâri'd-dünyâ.*)

Bak şimdi, kâfir olan gâvur ama Cenâb-ı Hak yine o kâfir için emrediyor cehenneme; (*feyekùlu li-mâlikin hâzini cehenneme*)

---

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.152, no:554; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.392, no:16211; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.214, no:7157.

cehennem bekçisine diyor ki: (*Azzibhu ve haffif anhu'l-azâbi*) ‘Buna azab et ama, bunun azabını hafifleştir; bunu yak ama hafif yak!’ diyor.” Azalışın sebebi ne? Adamın cömert oluşu...

(*Alâ kadri sehâihî*) “Cömertliği miktarı azabı hafifletilecek, (*ellezî kâne fî dâri'd-dünyâ*) dâr-ı dünyada yaptığı cömertliğinden dolayı... Gâvur, gavurluğu ile beraber cömert olduğu için azabı hafifletilecek. Öteki gâvur çok yanarsa, bu daha az yanacak.”

Ya bir müslümanın sehası, cömertliği nasıl mükâfatlandırılır bilmem!

g. İbadet Eden Gencin Övülmesi

إِنَّا اللَّهُ تَعَالَى يُبَاهِي بِالشَّابِّ الْعَابِدِ الْمَلَائِكَةَ
يَقُولُ أَنْظِرُوا إِلَى عَبْدِي يَتْرُكُ شَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِ
أَيُّهَا الشَّابُّ أَنْتَ عِنْدِي كَبْعُضِ مَلَائِكَتِي

(الديلمى عن طلحة)

RE. 92/8 (*Inna'llâhe teâlâ yübâhî bi's-şâbbi'l-âbidi'l-melâikete yekülû: Ünzurû ilâ abdî, yetrükü şehvetehû min eclî, eyyühe'sâbbü, ente indî keba'dı melâiketî.*)

Şimdi bir gençlik var bir de ihtiyarlık var. İhtiyarlıkta insanın dünyadan eli eteği tabiatıyla çekiliyor. Kudretin kalmıyor, elinden becerikli işler gelemiyor. Mecbursun artık sabah camide akşam camide... Çünkü başka iş kalmadı elinde. Ona değil, Cenâb-ı Hakk'ın iltifatı burada gence...

(*Inna'llàhe teâlâ yübâhî bi's-şâbbi'l-âbidi'l-melâikete*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri, kendini ibadete vermiş olan genci meleklerine över, onunla iftihar eder, onlara gösterir, (*yekülû*) der ki:

(*Ünzurû ilâ abdî*) “Şu kuluma bakın! (*Yetrükü şehvetehû min eclî*) Benim için şehvânî arzularını terk etmiş de benim evime gelmiş, huzuruma durmuş!” der.

Sonra kula hitaben: (*Eyyühe'sâbbü, ente indî keba'dı melâiketî*) “Ey genç delikanlı, bil ki sen benim nazarımda bazı meleklerim gibisin!” buyurur.

Hepsini demiyor, çünkü onların da büyükleri var.

h. Allah Harbe Hazır Olan Kimseyi Sever

Hatîb-i Bağdâdî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبَاهِي بِالْمُتَقَلِّدِ سَيْفَهُ

فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَلَائِكَتَهُ وَهُمْ

يُصَلُّونَ عَلَيْهِ مَا دَامَ مُتَقَلِّدُهُ

(خط . عن علي)

---

⁹ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.386, no:4492; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.338, no:10787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.218, no:7163.

RE. 92/9 (*Inna'llàhe azze ve celle yübâhî bi'l-mütekallidi seyfehû fî sebîli'llâhi melâiketehû, ve hüm yüsallûne aleyhi mâ dâme mütekallidühû.*)

Bu da güzel bir şey!

(*Inna'llàhe azze ve celle yübâhî bi'l-mütekallidi seyfehû fî sebîli'llâhi melâiketehû*) “Allahu azze ve celle fî sebilillâh kılıcını beline takmış, harbe hazır adam ile meleklerine mubâhât eder, onu meleklerine över. (*Ve hüm yüsallûne aleyhi mâ dâme mütekallidühû*) Melekler de o adama, kılıcı belinde durduğu müddetçe dua ederler.”

Yani harbe hazır adam. Ne dense, hangi gün dense harbe gidecek. Şimdiki gibi böyle devlet işi değil harpçilik, herkes gönüllü olarak cihada gidiyor.

i. İman Ehlinin Az Olması

Ahmed ibn-i Hanbel, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنَادِيًّا
فِيُنَادِي يَا آدَمُ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَبْعَثَ بَعْثًا
مِنْ ذُرِّيَّتِكَ إِلَى النَّارِ فَيَقُولُ آدَمُ يَا رَبِّ وَمِنْ
كَمْ فَيُقَالُ لَهُ مِنْ كُلِّ مِئَةٍ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ
هَلْ تَدْرُونَ مَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ مَا أَنْتُمْ فِي

النَّاسِ إِلَّا شُكْلَةٌ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ

(حم . عن ابن مسعود)

RE. 92/10 (*Inna'llàhe azze ve celle yeb'asü yevme'l-kıyâmeti münâdiyen, feyünâdî: Yâ âdemü, inna'llàhe ye'muruke en teb'ase ba'sen min zürriyyetike ile'n-nâri; feyekùlu âdemü: Yâ rabbi, ve min kem? Feyekùlu lehû: Min külli mietin tis'aten ve tis'îne. Hel tedrûne mâ entüm fi'n-nâsi? Mâ entüm fi'n-nâsi, illâ şükletün fî cenbi'l-baîri.*)

Cenâb-ı Peygamber bir gün ashâbına bu hadisi naklederken, ashab ye'se düşmüşler ve demişler ki:

“—Artık, Âdem AS'ın zürriyetinin yüzde doksan dokuzu cehennemlikse, yüzde birin içinde kim olacak?” diye ye'se düşmüşler.

O zaman, Peygamber SAS Efendimiz demiş ki:

“—Hayır. Siz bu insanlık âlemin içerisinde az olacaksınız. Diğer insanlara kıyasla Müslümanlar, hayvanın yanında bir ben olur, yahut gözünde ufak bir nokta olur ya, onun gibisiniz yani. Ekseriyet küfür üzerindedir.”

---

¹⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.388, no:3677; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.I, s.382, no:372; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.722, no:18622; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.60, no:5124; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.32, no:3014; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.221, no:7175.

Ehl-i iman o günde yüzde biri ancak bulacak. Hepsi ehl-i cehennem... Yecüc'ü Mecüc'ü de bunun içerisinde dahil ki, onların sayıları da çok fazla... Bugün sayarsınız mesela Rusya'daki, Çin'deki, bilmem neredeki gâvurların sayısını, biz onlara göre çok az kalırız. Onun için çoğu cehennemliktir bu insanların bugün...

Gâvur diyor ki... Kiliselerinde öyle ders mi alıyorlar ne yapıyorlar:

“—Toplanalım da, bilginler toplansın da, bunların hangisi haklıysa ona yönelelim hep birlikte!” diyor.

Dedim:

“—Şimdi âhir zaman Peygamberinin getirdiği kitap, âhir zaman kanunu, son kanun... Bütün insanlar şimdi eski devrin idaresini isteseler, hepimizi deliğe tıklarlar. Binâen aleyh eski idarelerin hepsi bugün mensuhtur. Şimdi devir İslâm devridir. Binâen aleyh kendinizi o eski inançlarla kurtaramazsınız.”

Tabii gâvurun gâvurluğundan dönmesi kolay olmaz, dönmezler. İşte çoğu da bunun için cehenneme gidecekler.

“—Ama niçin yarattı Cenâb-ı Hak?”

E onda da bir hikmet var... Dünyasını onlarla tezyin ediyor. Çeşitli yaratmış; gül var, altında da dikenini vardır. Diken olmasa gül daha iyi olurdu ama, eh gülünün yaratan Allah dikenini de yaratmış. Demek ki bunlar da bu dünyaya bir cihetten lazım. Onlar olmazsa gökte uçacak, yerlerde gidecek arabaları da belki bulamazdı bugünkü insanlık.

Fakat Şimdi aklıma geliverdi de bu arabalar hakkında yeni bir Şey söyleyeceğim: Bugün mesela arabalara bir heves var insanlarda bugün. “Benim de bir arabam olsun!” diyerekten hemen üç beş kuruŐ biriktirdi miydi bir araba almaya kalkıyor.

Benim kendi itikadım ve büyüklerimizden aldığımız derslerde, gâvura para kaptırmak kadar zararlı bir Şey yoktur. En büyük zarar... Demek ki İslâm Őuuru yok bizde... Niçin?

Bu para kime yarıyor? Kim yaptıysa onun krı oluyor bu işte... O yere gidiyor o para... E sen nasıl mslmansın ki, elindeki bu parayı keyfin için oraya veriyorsun?

Ama diyeceksin ki:

“–Bu zaruret...”

Zaruret ama, o zarurettten kaç kişi yakasını kurtarabilecek?

Yalnız araba mı? Bütün eşya; yiyecek ve giyecek. Gvurun yaptığı imalatı müslümanın almaması, tenezzül etmemesi lazım. Yağına da, Őekerine de, balına da, kaymağına da, kumaşına da tenezzül etmemek lazım! Müslüman dtı böyledir.

Çünkü bugün memleketimizde de yapılacağını duydum da, memlekette yapılsa bile, yüzde elli birini gâvur alıp gidecek buradan... Ha bunu biz yapabiliyor muyuz, ne mutlu bize!

Onun yapabildiđini biz ne için yapamayalım?

Biz de yapmaya çalışsak... Bak ne dedim şimdi, bir buçuk milyar bir senede toplanıyor sigara parasından... Bir buçuk milyar da biz koyalım üzerine, olur üç milyar para... Üç milyar para kaç tane fabrika kurar bize senede? E 10 senede, 50 senede çok daha öne geçeriz onları biz. Çoktan geçeriz ama israfın önüne geçmenin çaresini bulsak, o nefse bir hakim olabilsek!

j. Allah'ın Sevmediği Üç Kimse

İbn-i Lâl, Hâkim ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كُلَّ جَعْظَرِيٍّ جَوَاطِ
سَخَابٍ فِي الْأَسْوَاقِ جِيفَةٌ بِاللَّيْلِ حِمَارٌ
بِالنَّهَارِ عَالِمٌ بِالدُّنْيَا جَاهِلٌ بِالْآخِرَةِ

(ابن لِّل في مكارم الأخلاق، ك. في تاريخه، ق. عن أبي هريرة)

RE. 92/11 (*Inna'llàhe azze ve celle yübgıdu külle ca'zariyyin, cevvăzin, sehâbin fi'l-esvâk, cîfetün bi'l-leyli, himâru'n-nehâri, àlime'd-dünyâ, câhilün bi'l-âhireti.*)

¹¹ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.274, no:72; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.194, no:20593; Ebü's-Şeyh, *Emsâlü'l-Hadîs*, c.I, s.276, no:234; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.4, no:43679; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.VIII, s.230, no:7192.

(*Inna'llàhe azze ve celle yübgıdu*) “Cenâb-ı Hak şu üç kişiyi sevmez:

1. (*Külle ca'zariyyin*) *Ca'zer*; kısa boylu fakat ağır sözlü, acı sözlü ve sitemkâr. Sitemli söz konuşuyor. Bunu sevmez Allah-u Teâlâ...

2. (*Cevvâzin*) *Cevvâz*; semiz olmakla beraber hem bahîl, hem de harîs olan kimse... Tenasüb yönünden iyi ama hırsı ve bahli var. İşte bunu da sevmez Cenâb-ı Allah...

3. (*Sehhâbin fi'l-esvâk*) *Sehhâb*; yaygaracı, sokaklarda bağırır, propagandacı, şucu bucu... (*Fi'l-esvâk*) dediğine göre sokaklarda yapılan her nevi hareket bunun içerisine dahil olur. Bugünkü boykotçuların hareketi de bunun içerisine girer. Sokak şiddeti...

(*Cîfetün bi'l-leyli*) “Bunlar geceleri cifedir.” Gündüzleyin bağırır çağırır, oynar, hoplar, zıplar, çalışır. Fakat akşama cife gibi yatar uyur. Uyanmasını bilmez. Uyanıp da gece ibadet yapması işine gelmez ve bilmez. Çünkü gündüzün çok yorulmuştur. O çok yorgunluğuna karşı artık uyanacak hali de kalmamıştır. Sabahleyin müezzinin ezan okuduğu vakitte de darılır;

“—Niçin bizi rahatsız etti uykumuzdan, niçin bizi uyandırıyor?” diye bir de kafa tutar.

Daha? Şimdi Peygamber SAS'in teşbihine bakınız:

“Gece öyle cife gibi, (*himârun bi'n-nehâri*) gündüzün de himar gibi...” Yani affedersiniz, merkebe düşen vazife daima yük taşımak.

Bu da öyle sabahtan akşama kadar hayvani hareketlerle meşgul, âkıbetini ve ahiretini düşünemiyor. Yani hayvan nasıl ahiretini, âkıbetini düşünmekten mahrum ise bu da o kılıklı bir adam. Ne Allah korkusu var, ne ahirete dair bir ameli var, ne kendisine faydalı bir işi var. Bütün işi dünyalık için çalışmak.

(*Âlimün bi'd-dünyâ*) “Dünyasını biliyor, hüneri çok. Dünya işlerinde becerikli ama; (*câhilün bi'l-ahireti*) ahirete karşı hiçbir bilgisi yok, büsbütün cahil.”

Ne dinliyor, ne okuyor; çünkü bu ahiret bilgisi ya dinlemek suretiyle öğrenilecek, ya okumak suretiyle öğrenilecek. Okumuyorsa nereden bilsin, dinlemiyorsa nereden bilsin? Kendisine bir rehber olmadıkça, söyleyen olmadıkça, kendi kendine insanın bu ahirete dönüşü çok zor olur.

Yanıma dün bir çocuk geldi de, genç bir adam. Aynı zamanda tulumba ustasıymış kendisi. Askerliği de yeni bitirmiş, Avustralya'ya gitmeye de niyet etmiş. Dedim ki:

“—Çocuğum çok uzak yer be...”

“—Olsun, gözüme koydum, gideceğim!” dedi.

“—Namazın niyazın?”

Ben de, anam da, babam da dahil olmak üzere namazdan haberimiz yoktu bizim, bilmezdik. Fakat Allah bana bir gönül verdi, bir dönüş yaptım. Şimdi beni namazımdan alıkoyacak hiçbir kuvvet yoktur!” dedi.

Eh, inşallah, Allah muîni olsun... İşte herhalde bir kıvılcım istiyor, bir teşvikçi olması lazım!

Onun için, müslümanın kendisinin yalnız müslüman olarak kalması doğru değil. Bir müslüman mısınız? Muhakkak bir müslümanı yakalayıp kurtarmak için imkân arayacaksınız, çare arayacaksınız. Onu iyiye doğru çekmek için neler lazımsa yapmaya çalışacaksınız. Yalnız kendisi ile olmaz insan...

k. Allah'ın Sevmediği Kullar

Deylemî. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

إِنَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ الْآكِلَ فَوْقَ شِيبَعِهِ
وَالْغَافِلَ عَنِ طَاعَةِ رَبِّهِ وَالتَّارِكَ سُنَّةَ
نَبِيِّهِ وَالْخَافِرَ ذِمَّتَهُ وَالْمُبْغِضَ عِثْرَةَ
نَبِيِّهِ وَالْمُؤْذِيَ جَارَهُ

(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 92/12 (*Inna'llàhe azze ve celle yübgıdu'l-âkile fevka şibehî, ve'lgàfile an tàati rabbihî, ve't-târike sünnete nebiiyhî, ve'l-hàfira zimmetehû, ve'l-mübgiza itrete nebiiyhî, ve'l-mü'ziye cârehû.*)

¹² *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.87, no:44029; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.225, no:7178.

(Inna'llàhe azze ve celle yübgıdu'l-âkile fevka şıbeihî) “İnsan doyduktan sonra yemeyi arzular ya. Bazı nefisler imkânım var daha çokça yiyeyim diyerekten, doyduktan sonra da yemeye devam ederler. Bunları Cenâb-ı Hak sevmez.” diyor.

Mide üç bölük olacak. Birine su, birine de gıda olacak. Diğer bir kısmı da boş kalacaktır ki, insanın yediği gıdaların hazmı kolay olsun da rahat etsin.

Daha? “Bu çok yemesi ile beraber, *(Ve'l-gâfile an tâati rabbihî)* Rabbine taatten de haberi yok, taat de edemiyor Cenâb-ı Hak'a.”

Daha? *(Ve't-târike sünnete nebiyyihî)* “Cenâb-ı Peygamber'in sünnetini de icrâ etmiyor.”

Sünnet-i Peygamberîyi icrâ edemiyor, Allah-u Teâlâ'ya itaat edemiyor. Boyna boğazına hizmet ediyor. İşte bunları da Cenâb-ı Hak sevmez.

Daha? *(Ve'l-muhfıra zimmetehû)* “Bir de sözünde durmayan, ahdini bozan, sözünde durmayan ahdini bozan insanlar.” Bunları da Cenâb-ı Hak sevmez.

Dün bir arkadaş vardı da sigara içiyormuş, sigarasına tevbe etmiş. Fakat bu her zaman olan şey, tevbe ettikten bir müddet sonra tekrar başlamış. Tevbe etmiş, yine başlamış. Bunu bana diyor ki;

“—Ben böyle oldum. Tevbe ettiğim halde bozdum tevbemi!” E tevbeyi ettikten sonra tevbeyi bozmak, birinin yerine 70'e bedeldir.

On dan sonraki günah 70 misli olur. Ama bu o demek değildir ki, sakın bu 70'ten korkup da tevbe etmemek değildir ha. Tevbeyi insan yine yapmalı ve sözünde sâdık olmalıdır. Tevbe demek, Allah'a söz veriyor, ben bunu yapmayacağım diyor.

(*Ve'l-mubğida itrete nebiyyihî*) “Cenâb-ı Peygamber'in efradı ailesini; Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Ali, Hz. Cafer, Âkil; bunlar ashab-ı âbâ dedikleri zâtlardır ki bunlara dil uzatanlar.”

(*Ve'l-mü'ziye cîrânehû*) “Bir de komşularına eza edenler.”

Onun için İslâm ahlakçılarının kitaplarında en evvela diyorlar ki biz îsâr hasletine malikiz, isâr var bizde. Yani kardeşimizin hayatı dururken onu başka yere harcayamayız. Kendimizin lokmasından keser, onun ağzına veririz. İsâr demek, kendisine tercih etmek demek.

Bununla beraber eza gelirse, ona da sabr u tahammülümüz vardır. Ezaya da mukabele yapmayız. Lokmamızı ona verir, eza gelirse, ona da tahammül eder, ona mukabele de etmeyiz. Büyük bir fark vardır.

Onun için (*ve'l-mü'ziye cîrânehû*) deyince, komşularına eza edenler de Allah'ın *mebğud* kullarıdır.

I. Allah Hüzünlü Kalbi Sever

Deylemî, Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْغُضُ الْبَدِخِينَ الْفَرِحِينَ
الْمَرِحِينَ وَيُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ

(الدیلمی عن معاذ)

RE. 91/13 (*Inna'llàhe tealâ yübğidu'l-bezihîne'l-ferihîne'l-merihîne, ve yühıbbü külle kalbin hazînin.*)

Bezîh, mütekebbir; *ferîh*, sevinen; *merîh*, tuğyan eden demek.

“Cenâb-ı Hak sıhhat vermiş, mal vermiş. İşte devlet vermiş, şunu vermiş bunu vermiş. Ondan dolayı seviniyor ve kibirleniyor, ‘Bunların sahibiyim ben!’ diyerekten büyükleniyor. İşte bunları da Cenâb-ı Hak sevmez.” diyor.

(*Ve yühıbbü külle kalbin hazînin*) “Her mahzun kalbi sever.” Mahzun kalplerin sahibini de sever. Ekmeğini bulamamış,

evinin idaresini temin edememiş, şu cihetten bir sıkıntısı var, bu cihetten bir sıkıntısı var. Üzüntülü, üzgün kalp. İşte bunları sever.

Meselâ, dün bir çocuk gazeteye ilan vermiş:

“—Ben İmam-Hatip’te okumak istiyorum ama benim imkânlarım yok. 1500 lira para istiyorlar benden. Ben bunu verecek durumda değilim. İşte mektep sıralarında yatıyorum yurda almıyorlar beni. Yok mu bir erbab-ı hamiyetten bana yardım edecek?” diyerek gazeteye de vermiş bu arzusunun.

¹³ *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.229, no:7188.

Şimdi onun kalbi kim bilir ne kadar üzüntü içerisindedir.

“—Okuyamayacağım, böyle açıklarda kalırsam hasta olacağım, hayatımı da kaybedeceğim.” diye bir üzüntü var içerisinde. İşte böyle üzüntülü kalbi Allah sever.

m. Allah'ın Sevdiği ve Sevmediği Üç Şey

Tayâlisî, Taberânî, Hâkim ve Beyhakî, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ ثَلَاثَةً وَيُبْغِضُ ثَلَاثَةً رَجُلٌ
غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ صَابِرًا مُحْتَسِبًا فَقَاتَلَ
حَتَّى قُتِلَ وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ جَارٌ يُؤْذِيهِ
فَصَبَرَ عَلَى أَذَاهُ حَتَّى يَكْفِيَهُ اللَّهُ إِيَّاهُ بِحَيَاةٍ
أَوْ مَوْتٍ وَرَجُلٌ سَافَرَ مَعَ قَوْمٍ فَارْتَحَلُوا حَتَّى
إِذَا كَانَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ وَقَعَ عَلَيْهِمُ الْكَرْىُ
فَنَزَلُوا فَضْرَبُوا بِرُؤُوسِهِمْ ثُمَّ قَامَ فَتَطَهَّرَ وَصَلَّى

¹⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.98, no:2446; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.80, no:9549; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.152, no:1637; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.63, no:468; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.160, no:18282; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.VIII, s.248, no:7236.

رَهْبَةً لِلَّهِ وَرَغْبَةً فِي مَا عِنْدَهُ وَالثَّلَاثَةُ الَّذِينَ
يُبْغِضُهُمُ اللَّهُ الْبَخِيلُ الْمَنَّانُ وَالْمُخْتَالُ
الْفُخُورُ وَالتَّاجِرُ الْحَلَّافُ

(ط، طب، ك، ق، ض عن بی ذر.)

RE. 93/1 (*Inna'llàhe yuhibbü selâseten, ve yubğidu selâseten*) “Yine Allah celle ve alâ üç kişiyi sever, üç kişiye de buğzeder.” Sevdiği üç kişi:

1. (*Raculün gazâ fî sebîli'llâhi*) “Allah yolunda gaza eden kimse...”

Bugün gaza yok, fakat nefisle gaza etmek var. Düşmanın karşısında harp etmek için, muharebe, kim bilir kırk yılda bir rast gelir. Fakat nefisle muharebe her gün için lazım! Binâen aleyh her gün için nefisine karşı gazaya müslüman hazır olmalıdır.

Niçin? Çünkü nefis her şeyi ister. Nefsin isteklerine boyun büktüğünde mağlup olursun.

Aziz kardeşler!

Şimdi bu çok açık bir derstir. Mesela düşman orduyu mağlup etti. Mağlup ettikten sonra ordu kaçıyor, ne yapar düşman. Daima istila halinde olur. Çünkü karşısında mukavemet kalmadı. Karşısında mukavemet kalmayınca, düşman gidebildiği kadar gider.

Nefis de karşısında mukavemet görmeyince, götürebildiği kadar götürür insanı. Ondan sonra oturur, seyrine bakar.

Nefis o kadar kötü bir şey ki, bütün düşmanların düşmanı. En büyük düşman... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹⁵

أَعْدَىٰ عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ

(A'dâ adüvvüke nef süke'lletî beyne cenbeyke)
“Senin en büyük düşmanın, şu iki yanın arasındaki, içindeki nefisindir.”

Onun için, insanın nefsi ile mücadeleye alışması lazım. “Benim nefsim beni nereye sevk ediyor?” diye düşünmesi lâzım!

“Gaza yapıyor ama (*sâbiran muhtesiben*) hem sabırlı olmakla beraber, ecrini de Allah'tan bekliyor. ‘Aman ne cesur adammış, ne şecaatli adammış, ne hamiyetli adammış!’ desinler diye savaşıyor. (*Fekâtele hattâ kutile*) Muharebeye giriyor, en nihayetinde şehit oluyor.”

2. Cenâb-ı Hakk'ın ikinci sevdiği de; (*Ve raculün kâne lehû cârun yü'zîhi*) “Bir adamdır ki, komşusu var ama ona eza ediyor bu komşu. Huysuz bir komşu. (*Fesabera alâ ezâhu*) Onun eziyetlerine sabrediyor. Allah onu da sever. (*Hattâ yekfiyehu'llâhu iyyâhu bi-hayâtin ev mevtin*) “Onu Allah onun ölümüyle yahut başka bir sebeplerle kurtarır.”

---

¹⁵ Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *l'tilâlü'l-Kulûb*, I, s.35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

3. (Ve raculün sâfera mea kavmin) “Üçüncü bir adam da bir kavimle birlikte sefere gidiyorlar. Farzet hacca gidiyorlar bir cemaat halinde... (Fertehilû hattâ izâ kâne min âhiri'l-leyli) Yürüdüler, gecenin âhiri oldu artık. (Vekaa aleyhimü'l-kerâ) Yorgunluk üzerlerine çöktü. (Fenezelû) İndiler, atlarından, devrelerinden, arabalarından... (Fedarabû bi-ruûsihim) Şöyle biraz dinlenelim dediler, başlarını yere koyup yattılar.

(Sümme kame) Derken bu şahıs biraz dinlendikten sonra kalktı. (Fetetahhara ve sallâ rahbeten lillâhi ve rağbeten fî mâ indehu) “Allah’ın indinde ki o sevaba mazhar olabilmek, rızasını kazanabilmek için o yorgunluğu ile beraber kalktı, Allah rızası için abdest aldı, namaz kıldı.”

İşte bu üçünü Allah Celle ve A'lâ sever.

Bu misal şimdi burada bir mühim bir şey vardır. Sefer halinde bile ki yorgunluk halidir. Yorgunluk halinde namazlar ikiye indirilmiştir. Oruçlarda af gibi, yani başka zaman da tutulabilir. Tehir edilmiştir. İsterse tutar ama tutamayacak durumdaysa sonra tutmak üzere ruhsat verilmiştir kendisine... Bu sefer halindeyken iken bile namazını bırakmıyor yani.

Eh siz bizim evimizde rahatımız iyi el-hamdü lillâh, kaloriferlerimiz de var çoğumuzda şimdi. Sobalarımız var kaloriferimiz yoksa... Sularımız evlerimizde hazır el-hamdü lillâh şarıl şarıl... E şimdi geceler de uzadı artık. Bu gecenin uzunluğunu fırsat bilmek.

Bu da bir nimettir. Fırsatı kaçırmaması lazım insanların... Nasıl düşmanın gafletini fırsat bilip de ona hamle edilir. Bu fırsatı da Allah bize vermiş, geceler uzamış. Gece artık oturup da çene yapmaktansa, ibadet etmek lazım! Boş laflar çok acı...

Yine bir büyüğün hikâyesine rast geldim. Şöyle bir ev görmüş, güzel... Bakmış bakmış demiş ki: “—Acaba kim yaptı bu evi, ne zaman yapıldı bu ev?” Sonra Allah kendisine bir uyanıklık vermiş, demiş:

“—Yahu bana ne? Ne diye ben bu evi böyle gözledim ve ne diye sordum? Beni ne alâkadar eder, ne vazifem?” demiş.

Bundan dolayı, “Vazifem olmayan şeye karıştım.” diyerekten kendisine bir daha başını kaldırmamak üzere ölünceye kadar yemin etmiş.

Yani müslümanın kalbi için bakmalar ve fuzulî laflar çok zararlıdır. Çünkü bir kalp iki şeyle meşgul olamaz. Laflarla konuşulurken Allah unutulur. Çünkü lafları sıralayacaksın. O lafları sıralarken, bazı insan da heyecanlı meyecanlı olur da üstün bir gafletin içerisine düşer. E buna mesela kahvelerde, şuralarda buralardaki olan haller gibi. E sen de evin içini kahvehaneye çevirme! Gönlün perişan olur o zaman.

Binâen aleyh Peygamber SAS demiş ki:

“—Yatsıdan sonra yatın, gecenin yarısı geçtikten sonra kalkın! Allah’a sessiz sedasız o karanlıklarda bir yalvarın, bir teheccüd namazı kılın!”

Borcumuz var hepimizin dünya kadar. Borcumuzdan hiç olmazsa bir günlük iki günlük kaza namazı kılmak lazım!

Birisini okudum, gecede 1000 rekât namaz kılıyormuş. Adını unutuyorum tabii, Gazzâli'nin İhyâ'sında adları var. Her gece 1000 rekât namaz kılıyormuş. Sonra ihtiyarlamış kılammamış, 500'e indirmiş üzülüyor, "Ah!" diyor, "Gençlik elimden gitti namazım 500'e indi." diyor.

Allah, yâ Rabbi! Ne cesur, ne fedakâr adamlar var. O yatsı namazında aldığı abdest ile sabah namazını kılanların sayısı çok!

Niçin? Hep âşık adamlar yahu! Allah aşkıyla dolu. Bu dünyayı hiç kıymetli görmemişler, terk etmişler.

Ne güzel bu Ömer ibn-i Abdülaziz'e nasihat edermiş de nasihatçinin birisi:

"—Senden evvel giden halifeler öldü. Yeter işte, aklını başına al, sen de öleceksin!"

Yani fazla nasihate ne lüzum var. Âbâ u ecdât gitti ama bizim ölümden haberimiz yok... Ölümden sonrasını da düşündüğümüz yok... Kabir azabını hiç hatırlamıyoruz. Kabirde bir azap var, bir sorgu var. Bunlara karşı hiç lakaydız yani. Hiç hesaba katmıyoruz.

E âhirette ise huzur-u Rabbi'l-alemînde bir duruş var, hesap var... Allah cümlemizi gaflet uykusundan uyandırsın.

Bunlar üç tane, Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği kimseler.

(*Ve's-selâsetü'llezîne yübğiduhumu'llàhu*)
Cenâb-ı Hakk'ın sevmediği üç kişi de şunlardır:

1. (*El-bahîlü'l-mennânü*) *Mennân* bahîlin sıfatı. “Hem bahil, cimri, hem de bazı ufak tefek verdiği bir şeyler oluyorsa onu da başa kakıyor.”

2. (*Ve'l-muhtâlü'l-fehûru*) “Hem kibirli, hem mağrur.”

3. (*Ve't-tâciru'l-hallâfü*) “Çok yemin eden tüccar.”

“—Vallahi bunu böyle aldım!” diyor.

Canım neyime lazım. Ben senden kaçta aldığımı sordum mu? Ama zannediyor ki bu yeminle o adamı ikna edecek. Yeminleri bol olan insanların yalanları çoktur. Yeminlerle kendilerini takviye edip kurtarmaya çalışırlar.

Bunları da Cenâb-ı Hak sevmez.

n. Allah Her Şeyde Fasıla Yapmayı Sever

İbn-i Asâkir, Amr ibn-i Şuayb'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْفَصْلَ فِي كُلِّ

شَيْءٍ حَتَّى فِي الصَّلَاةِ

(كر. عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده)

RE. 93/2 (*Inna'llàhe azze ve celle yühîbbü'l-fasle fî külli şey'in, hattâ fi's-salâti.*)

(*Inna'llàhe azze ve celle yühıbbü'l-fasle fî külli şey'in*) “Cenâb-ı Hak her şeyde faslı, ayrı ayrı yapmayı sever; (*hattâ fi's-salâti*) hattâ namazda bile...”

Onun için, Peygamber SAS konuşurlarken tane tane konuşurlardı. Hatta konuşmaları sayılacak derecede fasılalı olurdu. Bazen bir sözü iki kere, bazen de üç kere tekrar ederlerdi ki sözün ehemmiyetine mebni, dinleyenler onu iyi belleyebilsinler diyerekten.

Elham okurken bir nefeste okumak var. Teravihlerde bir nefeste okuyoruz biz Elham'ı... Ama bir de yedi nefeste, yani ayetlerde durarak okumak da var. Ayetlerde durarak okunursa sevabı daha fazla olur.

Çünkü düşünceye insanda biraz meydan verir. Düşünebilmeye biraz fırsat verir. Rükûdan kalktık mıydı biraz dururuz, hemen secdeye inmeyiz. Secdeden kalktık mı biraz dururuz. Bunlar fasıladır. Bu duruşları Cenâb-ı Hak sever. Hemen birbiri arkasına yetiştirirsek, teravihlerde yaptığımız gibi, o da makbul değildir.

Şimdi günde 1000 rekât namaz kılanlar bizim namazlarımızı görseler, kim bilir bize neler söylerler.

---

¹⁶ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LIV, s.318; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.593, no:20416; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VIII, s.239, no:7213.

o. Allah Esnemekten Hoşlanmaz

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn-i Hibbân, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعُطَّاسَ وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ
فَإِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَحَمِدَ اللَّهَ كَانَ حَقًّا عَلَى
كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ
وَأَمَّا التَّثَاؤُبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ
فَإِذَا تَشَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدَّهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ
أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ هَا ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ

(حم.خ.د.ت.حب.عن أبي هريرة)

RE. 93/3 (*Inna'llàhe yühibbü'l-utâse, ve yekrehu't-tesâübe; feizâ ataşe ehadüküm fehamida'llàhe, kâne hakkan alâ külli müslimin semiahû, en yeküle lehû yerhamüke'llàhu; ve emme't-tesâübe feinnemâ hüve mine'ş-şeytànî, feizâ tesâebe ehadüküm, felyeruddehû me'stetàa, feinne ehadeküm izâ kàle: Hâ! Dahike minhü'ş-şeytànü.*)

¹⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.227, no:5755; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.216, no:4373; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.517, no:10718; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.415, no:2840; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usul*, c.III, s.5; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.316, no:919; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.61, no:922; Ebû Hüreyre RA'dan.

Utâs, aksırmak, yani hapşu demek. Bunu Cenâb-ı Hak sever. Âdem AS da hayata böyle aksırarak kalktı çünkü.

(Inna'llàhe yühıbbü'l-utâse) “Allah aksırmayı sever, *(ve yekrehu't-tesâübe)* esnemekten ise hoşlanmaz. *(Feizâ ataşe ehadüküm fehamida'llàhe)* Sizden birisi aksırıp, ‘El-hamdü lillâh’ dedi mi, *(kâne hakkın alâ külli müslimin semiahû, en yeküle lehû yerhamüke'llàhu)* duyan her müslümanın ‘*Yerhamüke'llàh* demesi vacib olur.”

(Ve emme't-tesâübe feinnemâ hüve mine'ş-şeytâni) “Esnemek ise şeytandandır. *(Feizâ tesâebe ehadüküm, felyeruddehû me'stetâa)* Esnemek gelince, elinizden gelirse geri çevirin! *(Feinne ehadeküm izâ kâle: Hâ!)* Biriniz ‘Hâ’ diye esnerse, *(dahike minhü'ş-şeytânü)* şeytan ona güler.” Onun gafletindedir o... Esnemeler gafletten ileri gelir. Allah esirgesin...

Bazen rast geliyor insan, cemaate de gelmiş namaz kılıyor. O namazın içerisinde bakıyorsun selâmdan sonra boyuna geriniyor. Bu ne? O çok gafil bir insan demektir. Onu insan cemaatin arasında yapmaktan da çekinir biraz. O herkese karşı hoş bir şey de değildir.

ö. Allah Üç Yerde Sükûtu Sever

Taberânî, Zeyd ibn-i Erkam RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الصَّمْتَ عِنْدَ ثَلَاثِ

عِنْدَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَعِنْدَ

الزَّحْفِ وَعِنْدَ الْجَنَازَةِ

(طب . عن زيد بن أرقم)

RE. 93/4 (*Inna'llàhe azze ve celle yuhibbü's-samte inde selâsin: Inde tilâveti'l-kur'âni, ve inde zahfin, ve inde'l-cenâzeti.*) (*Inna'llàhe azze ve celle yuhibbü's-samte inde selâsin*)
“Cenâb-ı Hak sükûtu üç yerde sever:

1. (*Inde tilâveti'l-kur'âni*) “Kur'an okunurken...”

Kur'an okunurken herkes sakin olarak dinler. Hatta Cenâb-ı Hakk'ın da güzel okunan Kur'an'ları dinlediğine dair geçenki derste geçmişti.

2. (*Ve inde'z-zahfi*) “Cephede düşmanla karşılaşınc...”

Muharebe meydanında saflar kurulmuş. Taarruza geçilecek yahut müdafaa da bulunacak. O saflar öyle hali hazır vaziyette iken, orada da sükutu sever Cenâb-ı Hak.

---

¹⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.213, no:5130; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.157, no:578; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, cb Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.350, no:6884; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.236, no:7207.

3. (Ve inde'l-cenâzeti) "Cenazede..."

Cenazeye giderken, götürürken, orada, merasim esnasında da sükutu sever.

Ama şimdi arabalara biniliyor, sigaraları da herkes yakıyor. Yanındaki ile güzel bir muhabbet yapa yapa oraya gidiliyor. Yani cenazeye gitmemiz de bizim gelin merasimi gibi bir şeye benzedi artık. Allah kusurlarımızı affetsin...

Yani cenazede gidenlerin biraz düşünmeleri lazım ki, bugün bu gidiyorsa yarın da bana sıra gelecek. Bunu hatırlayamıyor insan.

p. Allah Yumuşaklığı Sever

Taberânî, Ebû Ümâme RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الرَّفْقَ وَيَرْضَاهُ،
وَيُعِينُ عَلَيْهِ مَا لَا يُعِينُ عَلَى الْعُنْفِ

(طب. عن أبي أمامة)

RE. 93/5 (*Inna'llàhe azze ve celle yuhibbü'r-rifka, ve yerdâhu, ve yüînü aleyhi, mâ lâ yüînü ale'l-unfi.*)

Rıfk, yumuşaklık.

---

¹⁹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.95, no:7477; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.237, no:421; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.42, no:12647; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.379; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.39, no:5373; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.235, no:7203.

(*Inna'llàhe azze ve celle yuhibbü'r-rifka*)
“Allahu Azze ve Celle yumuşaklığı sever. (Ve yerdâhu) Ondan hoşlanır, (ve yûînü aleyhi) ve ona yardım eder. (*Mâ lâ yûînü ale'l-unfi*) Şiddetle hareket edildiğinde ise yardım etmez.”

r. Allah Her İşte Yumuşaklığı Sever

Burada bir hadis-i Şerif'i atlamışız, onu okuyalım! Buhârî, Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الرَّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ

(خ. عن عائشة)

RE. 92/14 (*Inna'llàhe yuhibbü'r-rifka fi'l-emri küllihî.*) “Cenâb- ı Hak bütün işlerde yumuşaklığı sever.”

Bu da hep alışmalara bağlı bir şeydir. İnsan hilkat itibarıyla, cibiliyet itibarıyla sert alıştıysa, daima insanı haşlayıcıdır. Sert alışmış tabiatı; ufak bir hata görmesin, ufak bir kusur görmesin, derhal haşlar karşısındakini, kırar gönlünü ve hiç önemsemez onu. Çünkü tîneti öyle.

İşte nefisle mücadele dedik ya, bu tarikatların kuruluşunun yegâne sebeplerinden birisi de bu tînetleri düzeltmeye çalışmak.

---

²⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.XVIII, s.4447, no:5565; Müslim, *Sahîh*, c.XI, s.132, no:4027; Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.328, no:2625; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.102, no:10213; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.203, no:18503; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.416, no:2794; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.511, no:9099; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.394, no:4421; Hz. Aişe RA'dan.

Meselâ, bugün birçok meyveler var. Bazı meyveler hiçbir işe yaramaz. Fakat onu kesiyorlar, aşıyorlar, güzelce bakımını yapıyorlar, gayet güzel bir meyve alıyorlar. Ne sebebiyle oldu? Aşı ve neticedeki korunma sayesinde...

Hayvanları aşıyorlar. Ufacık bir hayvandan daha güzel bir yavru meydana geliyor.

İnsanlardaki ahlâklar da böyledir. Bazen riyazetlerle, bazen işte verilen usul dersleri ile filan bakarsın ki insanlara yumuşaklık tabiatıyla gelir. Artık o sertliğin yerini bu sefer yumuşaklık alır.

Bu bıçaklar da olsun, baltalarda da olsun değil mi, sertse onun suyu, vurduğın vakitte onu yüzü atar. Sert bir şey geldi mi kırılır. Ama yumuşak olsa, eğilse de yine düzeler o...

Onun için, daima yumuşaklığın her yerde iyi olduğunu Cenâb- ı Peygamber buyurdu. Cenâb-ı Hak da burada, yumuşak olan kimselere yardım edeceğini beyan etti.

s. Kıyamet Günü Mü'min İçin Vaktin Kısaltılması

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

---

²¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VIII, s.256, no:7250; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.I, s.158, no:584; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.380, no:39016; Câmiü'l-Ehâdîs, c.VIII, s.256, no:7250.

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُخَفِّفُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
طُولَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَوَقْتِ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ

(هـب . عن أبي هريرة)

RE. 93/6 (*Inna'llàhe teàlâ yühaffefü alâ men yeşâü min ibâdihî tûle yevmi'l-kiyâmeti, kevakti salâtin mektûbetin.*)

Bak İmanın ve İslâm'ın şerefine şimdi:

Yarın kıyamet olacak. Bir gün 50.000 seneye muadil. Bizim bu dünyadaki günlerden 50.000 seneye muadil olacak o âhiretin bir günü... O günlerde insan çok zor bir durumda kalacak. Terleyecek, bunalacak, bıkacak. O bekleme esnasında çok ağır gelecek ona;

“—Aman yâ Rabbi! Artık bizi cehenneme mi sevk edeceksin, cennete mi sevkedeceksin; nereye sevk edeceksen et!” diyecek.

(*Inna'llàhe teàlâ yühaffefü alâ men yeşâü min ibâdihî tûle yevmi'l-kiyâmeti*) “Allah-u Teàlâ istediği kula, kıyamet gününün uzunluğunu, (*kevakti salâtin mektûbetin*) bir farz namazının vakti kadar duyurur.” Yâni, zaman içerisinde zaman hadiseleri.

Allah onlardan etsin bizleri de inşaallah...

ş. Allah'ın Sevdiği Üç Şey

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim ve İbn-i Cerîr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَكْرَهُ
 لَكُمْ ثَلَاثًا فَيْرَضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ وَلَا
 تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ
 جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَأَنْ تُنَاصِحُوا مَنْ وَلَّى
 اللَّهُ أَمْرَكُمْ وَيَكْرَهُ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ
 وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ

(حم. م. ۰. وابن جریر عن أبی هريرة)

RE. 93/7 (*Inna'llàhe azze ve celle yerdà leküm selâsen, ve yekrehu leküm selâsen; feyerdà leküm: En ta'büdûhu ve lâ tüşrikû bihî şey'en, ve en ta'tesîmû bi-habli'llàhi cemîan, ve lâ teferrakû; ve en tenâsîhû men velle'llàhu emreküm; ve yekrehu leküm: Kîle ve kàle, ve kesrete's-süâl, ve idàatü'l-mâl.*)

(Inna'llàhe azze ve celle yerdà leküm selâsen) “Allah Azze ve Celle sizin için üç şeyi hoş görür, (ve yekrehu leküm selâsen) üç şeyden de hoşlanmaz. (*Feyerdà leküm*)

²² Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.109, no:3236; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.165, no:6385; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.824, no:43275.

şey'en) Kendisine kul olup, ona kimseyi şerik Hoşlandıkları: (*En ta'büdûhu ve lâ tüşrikû bihî* koşmamak; (*ve en ta'tesîmû bi-habli'llâhi cemîan ve lâ teferrakû*) Allah'ın ipine, kitabına hep birlikte yapışıp asla tefrikaya düşmemek; (*ve en tenâsîhû men velle'llâhu emreküm*) başınızdaki emirimize hayırhahlıkta bulunmak.”

Cenâb-ı Hak şirke düşmeden kendisine ibadet etmenizi sever. Onun için öyle yapınız. İbadetinizde ona şirk koşmayınız.

İkincisi; Allah-u Celle ve A'lâ'nın kitabına toptan yapışmanız ve kat'iyen birbirinizden ayrılmayınız.”

Üçüncüsü; başınıza geçen büyüklerinize, idarecilerinize de nasihat ediniz. Onlara dua ediniz.

(*Ve yekrehu leküm*) “Cenâb-ı Hakk'ın hoşlanmadıkları ise: (*Kîle ve kâle*) Dedi kodu yapmak, (*ve kesrete's-süâl*) çok soru sormak, (*ve idâatü'l-mâl*) ve mal telef etmek.”

Dedikodu ile vakitlerinizi öldürmeyiniz. O kahvehanelerde olsun, diğer yerlerde hatta boş kitapları, lüzumsuz şeyleri okumak suretiyle de ömürlerini zayi etmek bir felakettir. Çünkü bu hepimizin bildiği bir şey ki ömre kıymet biçmenin imkânı yok.

Her şeyin bir kıymeti var. Meselâ, en büyük pırlantayı getirseniz bu şu kadar milyon eder derler. Fakat ömre, ömrün bir dakikasına bu kadar diyecek adam yoktur. Kıymeti biçilemeyecek pahalı bir şey.

İkincisi; çok soru sormayın!

Üçüncüsü; malınızı boşa harcamayın!

Mal da can gibidir ve canını nasıl muhafaza ediyorsa, malını da öyle muhafaza etmekle memurdur insan... Bunun zıyaından dolayı mes'uldür. Mesela sigara, malın zıyaıdır. Herhangi en ufak bir israf malın zıyaıdır.

Peygamber SAS bir çeşit yemek yemiş. Bir kap yemiş, giyimi ona göre olmuş. Ekseri günleri karıncağzına taş bağlarmış. Yokluğundan değil ha. Onu yanlış anlamamalı. Yokluğundan değil ha. Ashab-ı kiram da öyle olmuşlar.

Rufai Hazretleri'nin bir kitabında gördüm:

“—Kıymetli esvap giymeyin!” diyor.

Bizde de bir Avrupa metâna bir meyil vardır. İngiliz kumaşına çok rağbet ederler.

“—Aman bir İngiliz kumaşı.”

“—500 lira efendim.

“—Olsun varsın, ne zararı var. Benim oğlum şimdi onu giyecek, İngiliz kumaşı olsun...”

“—Canım, bizim yerli mallar var!”

“—Aman onlar kaba saba, onlar da giyilir mi artık ya?”

Yahu demin de arz ettim, gâvura para kaptırmak kadar kötü bir şey yok. Sen bununla fabrikanı çoğalt! Gâvura para kaptırmak yerine, kendimiz yapmalıyız her şeyi. Onun için malı boşa harcamaktan da Cenâb-ı Peygamber bizi uzaklaştırıyor. En ufak bir israfa meydan vermemek lazım!

Bak şimdi insana bir fakir gelir de görür halini... Yahut memleketin mühim ihtiyaçları var, biliyor onları... Fakir kendisine geldiği vakitte veyahut kendisinin hamiyetine müracaat edildiği vakitte, çok cüz'î bir şeyle savuşturur.

Halbuki isrâfâtını hesaplasanız, onun kaç misli fevkindedir. İsrafa verirken acımaz. Hayır ki kendisinin saadetidir, o hayra verirken cimrilikle, böyle düşününe düşününe verir.

t. Sâlihlerle Beraber Olmak

Ebü'ş-Şeyh, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَسْتَحْيِي أَنْ يُغْفِرَ لِقَوْمٍ
وَفِيهِمْ رَجُلٌ لَيْسَ مِنْهُمْ إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَعَهُمْ

(أبو الشيخ في الثواب عن أبي سعيد)

²³ Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.21, no:24733; Câmiü'l-Ehâdîs, c.VIII, s.261, no:7258.

RE. 93/8 (*Inna'llàhe azze ve celle yestahyî en yağfira li-kavmin, ve fîhim raculün leyse minhüm, illâ gufira meahüm.*)

(*Inna'llàhe azze ve celle yestahyî en yağfira li-kavmin ve fîhim raculün leyse minhüm*)

“Allah-u Azze ve Celle, bir kavmi mağfired ettiği halde, onlardan olmayıp da aralarında bulunan bir kimseyi, mağfired etmemekten haya eder; (*illâ gufira meahüm*) onlarla beraber onu da mağfired eder.”

Onun için bak iyilerle beraber olmak, sàlih insanların arasına sokulabilmek de bir devlettir.

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

25. 10. 1968 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Cuma Sohbetlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü